

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1407/2015
03.02.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у радном спору тужиље С.М. из К., коју заступа пуномоћник С.Д., адвокат из К., против туженог В.В. а.д. В.Б., коју заступа пуномоћник К.М., адвокат из Б., ради утврђења и поништаја решења о отказу, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1110/14 од 02.12.2014. године, у седници одржаној 03.02.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1110/14 од 02.12.2014. године и пресуда Основног суда у Краљеву - Судска јединица у Врњачкој Бањи П1 868/11 од 10.12.2013. године, па се утврђује да је тужилја засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 23.04.2008. године и поништава се као незаконито решење о отказу уговора о раду бр. 11-208 од 27.07.2011. године, те се тужени обавезује да тужилју реинтегрише у процес рада у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати 210.000,00 (двестадесетхиљада) динара у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом извршења.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена је пресуда првостепеног суда којом је одбијен тужбени захтев којим је тражено утврђење да је радни однос из режима рада на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време и којом је одбијен други тужбени захтев у вези отказа уговора о раду и реинтеграције.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилја је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је изјавио одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. раније важећег ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04...), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ранијег ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из тачке 12. цитиране одредбе на коју се у ревизији указује.

Тужиља је код туженог радила у режиму рада на одређено време по сукцесивним уговорима почев од 18.04.2007. до 28.07.2011. године, када јој је отказан уговор о раду. По основу тих уговора обављала је послове главног микробиолога и самосталног микробиолога. После истека рока по сваком уговору отказиван јој је уговор о раду и одмах после отказа (без прекида) закључивала је следећи уговор о раду на одређено време.

Код тако утврђеног чињеничног стања, тужбени захтев је правноснажно одбијен са аргументацијом да се у конкретном случају нису стекли услови за преображај радног односа јер тужиља није тражила заштиту свог права после добијања решења о отказу сукцесивних уговора у роковима из члана 195. ст. 1. и 2. Закона о раду. Како је она пропустила да тражи судску заштиту против решења о престанку радног односа, не може уживати судску заштиту без обзира на укупно трајање рада.

Становиште нижестепених судова није правилно.

Радни однос на неодређено време је правило у општем радном режиму а рад на одређено време је изузетак од тог правила. Изузеци се примењују и тумаче рестриктивно. Такав радни однос се заснива ради обављања тзв. орочених послова (сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла које траје одређено време) с тим што непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци, осим замене привремено одсутног запосленог. У циљу заштите права запослених законодавац је у време настанка спорног односа нормирао правило садржано у члану 37. став 4 ("Службени гласник РС" 24/05...), по коме радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време, ако запослени настави да ради најмање пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Имајући у виду да закон дозвољава максимално уговарање рада на одређено време за период не дужи од 12 месеци, то закључење нових сукцесивних уговора одмах по престанку рада представља злоупотребу права (вршење права противно циљу) јер указује да се не ради о ороченим пословима већ о континуираним пословима који немају сезонски карактер, не представљају рад на одређеном пројекту, а ни рад привременог карактера због повећаног обима посла. Напротив, континуирани рад у трајању од неколико година представља одраз сталне потребе послодавца.

Злоупотреба права се врши и у ситуацији када послодавац после окончања сукцесивног уговора (на период до једне године рада на одређено време) закључује нови уговор, без обзира што доноси решење о отказу уговора које постаје правноснажно.

Наиме, када се одмах закључује следећи сукцесивни уговор на одређено време а природа и обележја посла (рада) остају иста, изиграва се закон и временско правило о ограничењу рада. Због тога је овај радни однос заснован на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време па је и отказ по последњем уговору о раду незаконит (испуњени услови за прерастање из члана 37. став 4. раније важећег Закона о раду од 23.04.2008. године).

Последица поништаја отказа уговора о раду је реинтеграција у процес рада (члан 191. Закона о раду).

На основу члана 407. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужилца је успела у спору па су јој на основу чл. 149. и 150. ЗПП и важећој адвокатској тарифи признати трошкови и то: на име састава тужбе 16.500,00 динара, на име заступања на шест одржаних рочишта 108.000,00 динара, на име заступања на два неодржана рочишта 19.500,00 динара и на име састава жалбе и ревизије 66.000,00 динара (укупно 210.000,00 динара).

На основу члана 161. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа
судија
Предраг Трифуновић,с.р.**